

KISEBB KÖZLEMÉNYEK.

Karaszó rét.

Igy hívnak egy kaszálót az *Ondava* és *Tarnóka* patakok közt fekvő zempléni *Garany* falu határában. (Az Államnyomda 1:36.000 méretű földmívelési térképe: *Bl. Oc. XXVII, 17. lap.* Kézirat a Nemzeti Múzeum Néprajzi Tára gyűjteményében).

Minthogy vizes helyről van szó, nyugodtan föltehetjük, hogy a rét egy kisebb érről kapta nevét, ami egészen közönséges helynévadás gyakorlatunkban. (Pld.: *Imár ere* és *Imár rét* Csallóközben, *Föld és Ember: 1926, 175*, vagy *Barassó* egy rét és füzes neve Mórchidán, a Rába mellett, *U. o. 1930, 198* stb.). Azt mondjuk tehát, hogy kellett lenni ezen a helyen egy *Karaszó* nevű folyásnak, érnek. Ezt a *Karaszót* pedig a *Kara* + *só* (< *Kara* + *szug*) mintájára aligha magyarázhatjuk másnak mint *Kara* + *szó*-nak, azaz magyarul *Fekete* + *víz*-nek. Ilyen *Karaszó* pataknevét eddig négy ismeretes hazánkban, s MELICH kimutatta róluk, hogy honfoglaláselőtti bolgár—török maradványok. (Honfogl. Magyarország, 29). Hogy bolgárból való, azt szerinte éppen a nevek s-sel hangzó alakja dönti el. Minthogy pedig a fenti névben az s helyett sz van, azt kell mondanunk, hogy *Karaszó* nem bolgár—török, hanem talán kun- v. besenyő-török eredetű lehet.¹

Ehhez még a következőket fűzzük hozzá: Nem tartjuk lehetetlennek, hogy *Garany* nevében (1390: *Garan*, CSÁNKI, LIPSZKY-ben *Garány*) a törökből lett magyar *Karán* személynévünk van. (A *k > g* változásra l. pld.: *Kerencs* ~ *Gerencs*, *Keremcha* ~ *Gerebse* Zemplénben. CSÁNKI stb.). Talán támogatja ezt az is, hogy közvetlen szomszédja *Barancs* község, hajdanában a *Barancs* család birtoka. (Zemplén Várm. Monogr. A *Barancs* név eredetére l.: MELICH i. m. 202. stb.), s hogy az *Ondava* folyó neve is alkalmasint török—magyar személynévből alakult. (*Föld és Ember: 1929, 195*). Mindez szerintünk többé-kevésbé valószínűsíti a *Karaszó*-török, talán kun, v. besenyő voltát.²

Bátky Zsigmond.

¹ Hogy a név a *Karaszó* alakban — egy esetleg föltételezett *Karaszó* helyett — helyesen került rá az 1866-ban készült és több revizor kezén átment térképre, a mellett az tanuskodik, hogy az összes dűlőnevek kivétel nélkül kifogástalan magyar ortográfiával vannak írva. Egy *Karaszó* nevű falu Biharban is van Tenke közelében. Oláh neve *Cărășeu*, de egy határ-rész neve már *Dumbrava Cărășeii*. A névről PAIS DEZSŐ adott magyarázatot, s azt *Kara* + *aszó*-nak, esetleg *Karaj*-, *karé* + *aszó*-nak hajlandó tekinteni. (Magyar Nyelv: VIII, 400).

² Ezt a jelenséget hívom én *helynévcsomósodás*nak, amit PAIS DEZSŐ úgy látszik félreértett. (Nép. és Nyelv.: 1930, 276).